

Azok a régi szép idők?

Egy kis kinevelés a járdán

Az uttesten is rendes, szokásos pesti jelenet látunk: egy ifjú hölgy és egy fiatalember sétál a kocsit közepén, fogják egymás kezét, rá sem hederítenek a száguldó, túlkölső autókra, autóbuszokra, úgy andalognak a Nagykörút közepén, mintha a Kamaracserdő mélyén járnának... Autóbusz száguld el mellettünk: legalább hatvan kilométeres sebességgel, husz kilométerrel gyorsabban, mint ahogy remek, biztoskezü soffőrök így is szabad, mert ahogy remek, biztoskezü soffőrök vezetik... A Wesselenyi-utcaából trapphan kihajít a Körútra egy társzékér és anélkül, hogy fekezne, a hajmerezten kis ívben kanyarodik jobbra. A kocsi egyikéket véletlenül nyert, mert egész kivételesen nem jött szembe autó... A Dohány-utcánál a rendőr leállította a forgalmat. Még nem intett „szabad”-ot, de egy motorkerékpáros máris elbúvit az autók előtt és keresztülrobot a közlekedési rendőr „sárga” jelzésén. Az autósor előtt egyikéket egy triuklis áll, aki beszél-

A fényképek bizonyítják, hogy az autós- és gyalogosmagatartás rohamos változásában bízni hiú ábránd. A felvételek ugyanis — a járdát elfoglaló autóról és az uttesten olvasgató gyalogosról készültek

kiabálnak mögötte, szép lassan, kényelmesen, álmosan indul el, miután barátságosan és hosszadalmasan elbucszott a komájától... A Dohány-utca is vetünk egy pillantást: egy koci éppen fordul, mégpedig úgy, hogy egészen felszalad a járdára. A járókelők rémülten ugranak félre, a soffőr pedig diadalmasan nevet. A Körúton még egy kellemes meglepetés: egy autó hirtelen, váratlanul elindul hátrafele, majdnem elgázol egy gyermekocsit. A soffőr a sikoltozásra erővel ráfordul a kocsi felé, hogy „miért kell neki átmenni egyik oldalról a másikra?...” Egy ismert pesti orvost látunk, aki az uttest közepén hirtelen jobbrafordul és ferden, átlósan kereszt-

A doktor az újságot olvas az uttesten

túlhalad az uttesten, de közben legalább újságot is olvas... Eszembejut egy autós barátom sóhaj-tása: „Csak egy napra engednének szabad gázolást Budapesten!” Befelezzük az inszpekciót. En is autóra ülök 24

A motorizáció mai és még inkább holnap fókán, amikor a városokban az autók elől elfognak a parkolóhelyek, a gyalogosok elől az autókkal takart járdák, járművesek és gyalogjárók egyaránt gyakran gondolnak nosztalgiaival a tíz-husz vagy akár hetven évvel ezelőtti szép, kevésbé autós idők-re. Akkor kevesebb volt a baleset, az akkori újságolvasók ritkábban találkoztak a vasúti átjárók sorompó-híreivel vagy éppen a közlekedőket rendszabályozó előírásokkal.

Valóban így volt? Nem tudjuk, vizsgázt nyújt-e a mai újságolvasónak, ha megbizonyosodik, hogy közlekedésünk mai bajai régen sem voltak ismeretlenek. Mint ahogy a Motor című lap 1914-es évfolyamából idézettek jelzik.

„A Józsefvárosi Munkás Gimn. Egyesületben vasárnap délután Gálos Kálmán, az Idegenforgalmi Vállalat igazgatója »A budapesti utca veszedelem« címmel nagy érdeklődő közönség előtt felolvasást tartott.

Gálos Kálmán megállapította, hogy annyi utcai baleset, mint Budapesten, aránylag a külföld egy városában sem fordul elő. (A Mentő-Egyesület statisztikája: 1912-ben 1085, 1913-ban 1094, évenként tehát mintegy 1000 embert gázolnak el Budapesten.) Az előadó ennek okát főleg abban látja, hogy a vidékről Budapestre származott lakosságban még nem alakult ki a közlekedési érzék.

Az előadó feltárta a budapesti utca különféle mizériáit és rámutatott a Budapest utcai életét jellemző anomáliákra. A közúti közlekedés eszközei: villamos, autó, bér- és teherkocsi, valamint a hírlapjaikat az utcán olvasó gyalogjárók nemtörődömsége egyaránt hozzájárulnak ahhoz, hogy Budapest utcáin mindenki állandóan halálos veszedelembe forog. A különféle vezetőek, sinek, az állandóan felasott utcák, az építkezések állványai és a gyakran elzárt utcarészek valóságos turisztikai kirándulássá avatnak egy budapesti sétát. Hosszadalmasan magyarázta az előadó a bérkocsisok hányavetiséget és a kocsik bakján elkövetett duhajkodásait, amelyeknek egy-egy járókelő élete vagy legalább is a közlekedés biztonsága vallja kárát.

A felolvasó azt ajánlotta, hogy olyan rendszabályokat létesítsenek, amelyek korlátozzák a járókelők ama legszenvedélyesebb igényét, hogy magukat elgázoltassák.”

Sokat foglalkozunk mostanában a vasúti átjárókkal. Napirenden szerepel a kivilágítatlan jelzések veszélye is. Ha nem is vasúti, de mindenesetre sorompó szerepel abban a 68 év előtti tudósításban, amely első mondatával jelzi, már akkor sem az első balesetet okozták a sötétben megbúvó akadályok.

„A kivilágítatlan vámsorompók ismét súlyos automobil szerencsétlenségek lettek okozói. Huszár Elemér földbirtokos e héten autójával, melyet soffőre vezetett, Losoncon át akart az éjjeli órákban Keszegre utazni. A losonci városi vámsorompó, egy szilárd vasszerkezet, természetesen le volt eresztve, nehogy valaki véletlenül éjnek idején megfossa Losonc városát a vámjövedelmektől, azonban kivilágításról nem történt gondoskodás.

Igy történt azután, hogy a soffőr, aki csak utolsó pillanatban vette észre a veszedelemes akadályt, nem tudott már kellően fekezni s kocsijával nekiment a sorompónak. A koci természetesen összetört, a szerencsétlen soffőr pedig súlyos sérüléseket szenvedett. A kocsi tulajdonosnak szerencsére nem történt komolyabb baja. Huszár Elemér természetesen kártérítésért, a súlyosan megsérült soffőr pedig azonkívül még gondatlanságból

okozott súlyos testi sértésért fogja bepanaszolni Losonc városát s kívánatos volna, ha a törvényszék példás büntetést szabna ki azokra, akik a vámmal nagyon, de emberélettel annál kevésbé törődnek. A vámjövedelmekből bizonyára tellett volna egy kis éjjeli világításra is. Most a világítás talán többre fog kerülni.”

Lássunk egy korabeli biztató hírt is. Ez is időszerű.

„Életrevaló és nálunk is megszívlelendő újítást léptettek életbe a német vasutak, hogy a gyakori szerencsétlenségek elejét vegyék. A vasúttájarók előtt 150 méterrel két méter széles és két méter magas táblákon figyelmeztetik az automobilokat az átjáróra. A táblákat éjjel megvilágítják.”

Szerencsére, a most következő idézet nem aktuális. A kezdő autózás számtalan veszélye között is meglepő, mivel kellett szembenéznie a gyanútlan autósoknak. A fegyveres ifjak „szórákosárol” szóló tudósítást a mai fiatalok erkölcséért aggodóknak is szívesen ajánljuk. Nem mintha ezzel bizonyítani kívánnánk, hogy ilyenek ezek a mai dedapák.

„Deák Jenő földbirtokost e napokban kellemetlen meglepetés érte a Komárom megyei Tany községben: amidőn automobiljával a község határába ért, több suhanc revolverlövészekkel fogadta a kocsit. Az egyik golyó a védőövet törte össze, a második pedig Deák Jenőnek a koci hátsó ülésén helyet foglaló nevének prémsapkáját fúrta keresztül. Deáknak sikerült a merénylő suhancok egyikét elfogni és a többi nevét is megtudni, akik ellen most a klub ügyésze fog feljelentést tenni az illetékes hatóságnál.”

A pénzbírság csekkjét befizetők vizsgálatára: az efféle lövöldözésnél mindenképpen kellemesebb, ha az autóra a radarpisztollyal céloznak.

FÖLDVÁRI GYÖRGY